

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**

Avdelning 32

DOM

2016-05-26
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
3342-16

SÖKANDE

Tred Reklam AB, 556615-3689

Ombud: Advokat Daniel Svensson
Advokatfirman Wijk & Nordström AB
Box 1022
751 40 Uppsala

MOTPART

Stockholm Business Region AB, 556491-6798

Ombud: Helena Ottosson Kraus
AffärsConcept i Stockholm AB
Hornsgatan 15
117 99 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

KONKURRENSVERKET	
2016-05-27	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

Dok.Id 734119

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 08:00-16:30
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratt		

YRKANDEN M.M.

Stockholm Business Region AB, moderbolag med dotterbolagen Stockholm Business Region Development AB och Stockholm Visitors Board AB (koncernen) har genomfört en upphandling av ramavtal för profilprodukter och presentreklam. Tilldelningsbeslut i upphandlingen meddelades den 15 februari 2016.

Tred Reklam AB (bolaget) ansöker om överprövning av upphandlingen. Bolaget yrkar i första hand att upphandlingen får avslutas först efter det att rättelse vidtagits och i andra hand att upphandlingen ska göras om. Bolaget anför bl.a. följande.

Koncernen har i förfrågningsunderlaget p 3.4.1.2 från anbudsgivarna begärt angivelse av två stycken referensuppdrag vilka ska ha slutförts under de senaste tre åren för externa kunder. Någon närmare definition av vad ett ”uppdrag” ska bestå i annat än att det ska avse tillhandahållande av leverans av profilprodukter (kontorsmaterial och kläder med tryck) och presentreklam (konfektyr och elektronik) anges inte.

Bolaget har angett att deras första referensuppdrag utförts från och med 2012-01-27 till och med 2015-12-30. Det underliggande avtalet löper under en period om två år med möjlighet till förlängning om två år. Avtalet innefattar ett stort antal uppdrag. Däribland löpande uppdrag som leverans av profilprodukter efter daglig beställning men även ett antal större uppdrag som planering och framtagande av produkter samt olika kampanjer. Dessa uppdrag har slutförts under de senaste tre åren räknat från sista anbudsdag inom ramen för det avtal som löpt fram till 2015-12-30. Koncernen synes ha tolkat ”slutförda uppdrag” som att det underliggande avtalets sluttid måste ha löpt ut under de senaste tre åren. Så är inte skall-kravet utformat och en sådan extensiv och för anbudsgivarna negativ tolkning låter sig inte göras.

Under alla förhållanden har bolaget uppfyllt kravet genom att genomföra den första tvåårs-perioden av avtalet utan anmärkningar.

Bolaget har angett gällande deras andra referensuppdrag att uppdraget utförts från och med 2002-01-01 och att det är pågående. Under denna tidsperiod har bolaget slutfört ett stort antal uppdrag som exempelvis uppbyggnad och handel med profil- och presentkortsprodukter genom webshop. Löpande beställningar av present- och profilprodukter samt hantering av resevässor m.m. Dessa uppdrag har slutförts under de senaste tre åren. Att bolaget har angivit att uppdraget "pågående" innebär inget annat än att kundrelationen fortfarande är aktuell och att nya beställningar av uppdrag görs löpande. Det finns inget angivet i förfrågningsunderlaget att det underliggande avtalet, eller nya tillkommande avtal, ska vara slutförda under de senaste tre åren. Bolaget har endast velat vara transparenta genom att ange att de fortfarande har en kundrelation.

Koncernen har i förfrågningsunderlaget p. 3.5.1.2 från anbudsgivarna begärt angivelse av två stycken referensuppdrag för uppdragsansvariga vilka ska ha slutförts under de senaste tre åren för olika externa kunder. Någon närmare definition av vad ett "uppdrag" ska bestå i annat än att det ska avse tillhandahållande av leverens av profilprodukter (kontorsmaterial och kläder med tryck) och presentreklam (konfektyr och elektronik) anges inte.

Bolaget har angivit att det första referensuppdraget utförts från och med 2013-12-14 och att det är pågående. Bolagets uppdragsansvarige har löpande under angiven tidsperiod slutfört ett antal uppdrag. Däribland planerat och tagit fram en klädkollektion vilket har slutförts samt löpande utfört uppdrag efter lagda beställningar. Dessa uppdrag har slutförts under de senaste tre åren. Att bolaget har angivit att uppdraget är "pågående" innebär inget annat än att kundrelationen fortfarande är aktuell och att nya beställningar av uppdrag görs löpande.

Bolaget har angivit att deras andra referensuppdrag utförts från och 2012-01-27 och att det är pågående. Bolagets uppdragsansvarige har löpande under angiven tidsperiod slutfört ett antal uppdrag. Dessa uppdrag har slutförts under de senaste tre åren. Att bolaget har angivit att uppdragen är "pågående" innebär inget annat än att kundrelationen fortfarande är aktuell och att nya beställningar av uppdrag görs löpande.

Utöver bolaget uteslöts sju stycken anbudsgivare på samma grund. Det talar för att det är koncernen som i det aktuella fallet haft en avvikande tolkning av hur det av dem formulerade skall-kravet ska tolkas. Har koncernen i det aktuella fallet avsett att "uppdraget" ska tolkas som att avtalstiden ska vara till ända så förefaller kravet inte stå i proportion till det syfte koncernen avser att uppnå med det ställda skall-kravet.

Koncernen bestrider bifall till ansökan och anför bl.a. följande. Samtliga förutsättningar för kravet har angetts i förfrågningsunderlaget med uppgifter om kravets innebörd och vad som efterfrågades i form av innehåll och slutförandetider. Endast ordalydelsen av förfrågningsunderlaget har beaktats, vilket har resulterat i att bolagets anbuds förkastande. Att flera leverantörer inte har uppfyllt ett visst krav medför inte att en annan tolkning än vad som åsyftades med kravet eller än den enligt ordalydelsen ska göras.

Bolaget har i sitt anbud avseende referensuppdrag 1, förfrågningsunderlagets avsnitt 3.4.1.2 angivit en sluttid för uppdraget som var senare än sista anbudsdag. Det framgick inte av bolagets anbud att referensuppdraget var slutfört och därmed framgick det inte uppgifter i bolagets anbud som visade på kravuppfyllelse. Bolaget har uttryckligen angett att uppdragen var pågående. Att bolaget i samband med den aktuella överprövningsprocessen inkommer med nya uppgifter saknar relevans i sammanhanget, eftersom

endast uppgifter som framgår i anbudet får beaktas vid bedömningen av kravuppfyllnad.

Bolaget har angivit avseende referensuppdrag 2, förfrågningsunderlagets avsnitt 3.4.1.2 att referensuppdraget var pågående. Koncernen efterfrågade slutförda uppdrag. Att bolaget i efterhand tillägger ytterligare information om kundrelationer och om andra slutförda uppdrag kan inte tas i beaktande, då informationen inte kunde utläsas av anbudet och koncernen endast har att bedöma anbudet. Det kan inte anses finnas grund för koncernen att ta hänsyn till uppgifter som presenteras i efterhand.

Bolaget har angivit avseende referensuppdrag 1 och 2, förfrågningsunderlagets avsnitt 3.5.1.2 angett att referensuppdraget är pågående, trots att slutförda uppdrag efterfrågades. Bolaget har tillagt information i sitt yttrande om att den efterfrågade uppdragsansvarige under nämnd period slutfört ett antal uppdrag. Informationen framgår dock inte av bolagets anbud.

Kravet har ett naturligt samband med det behov som ska täckas genom upphandlingen. Det har varit nödvändigt att efterfråga slutförda uppdrag för att säkerställa att leverantören och uppdragsansvarig har erforderlig kapacitet i form av erfarenhet och förmåga. Uppgiften som ledde till bolagets anbuds förkastande var i högsta grad relevant och inte av oväsentlig betydelse.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 16 kap. 6 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU) framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Av 1 kap. 9 § LOU framgår att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av likabehandlingsprincipen som uttrycks i 1 kap. 9 § LOU följer att den upphandlande myndigheten inte får efterge eller bortse från förfrågningsunderlagets obligatoriska krav, så kallade ska-krav. Krav som anges i förfrågningsunderlaget måste således vara uppfyllda för att den upphandlande myndigheten ska utvärdera och pröva anbudet.

Proportionalitetsprincipen innebär att den upphandlande myndigheten inte får ställa större krav på leverantörer än vad som är nödvändigt och ändamålsenligt för den aktuella upphandlingen. Kravet ska således ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det behov som ska tillgodoses.

Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. Det är den som ansöker om överprövning som på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter denne grundar sin talan (jfr RÅ 2009 ref. 69).

Koncernen har i den aktuella upphandlingen förkastat bolagets anbud på grund av att bolaget angett att referensuppdragen var pågående och det saknades uppgifter i anbudet av vilka det framgick att uppdragen har slutförts under de senaste tre åren.

I förfrågningsunderlaget avsnitt 3.4.1.2 samt 3.5.1.2 ställs bl.a. krav på att leverantören ska ha slutfört minst två uppdrag, uppdragen ska ha utförts för

olika externa kunder och uppdragen ska ha slutförts under de senaste tre åren.

Förvaltningsrätten bedömer inledningsvis att de aktuella kraven är tillräckligt tydligt och klart formulerade för att en anbudsgivare ska kunna utforma sitt anbud. En anbudsgivare ska således ha slutfört minst två uppdrag och i anbudet ska anges tidpunkt från och med samt till och med för uppdragets utförande. Förvaltningsrätten bedömer att kravet får anses som ändamålsenligt och kan inte anses oproportionerligt i förhållande till föremålet för upphandlingen.

Förvaltningsrätten finner vidare att bolaget inte i sitt i anbud har visat att deras referensuppdrag gällande förfrågningsunderlagets avsnitt 3.4.1.2 samt 3.5.1.2 har slutförts under de senaste tre åren. Bolaget har i sitt anbud gällande ett av referensuppdragen angett en sluttid som var senare än sista anbudsdagen och i de övriga referensuppdragen angett att de var pågående. Förvaltningsrätten finner att bolaget inte uppfyller de aktuella kraven i förfrågningsunderlaget och att koncernen därför har haft fog för att förkasta bolagets anbud. Förvaltningsrätten finner således att det bolaget har anfört inte utgör skäl för ingripande med stöd av 16 kap. 6 § LOU och ansökan om överprövning därför ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Eva Pedersen

Rådman

Marie Englund har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill återropa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.